gel paa Vilje og Kraft, af Blødagtighed, Snobberi og Forfængelighed, lige saa vist som det vil ødelægges ved at faa prøjsisk Militarisme til ledende Linie.«

Forfatteren mener, at det er Tysklands Fejl og Ulykke, at det i Militarismen har set den eneste Vej til at skabe et værnedygtigt Folk, og at det, selv om det sejrer paa Valpladsen, vil komme til at bøde herfor — »det skulde da være, at den europæiske Kulturs altfor vidt drevne Tilegnelse af det særligt kvindelige allerede havde magtstjaalet Nationerne for al Mandsvilje og Udholdenhed.«

Feministisk-militaristiske Drømmerier.

—o—

Jeg drømte, at jeg bilede ud til Fredericiagades Kaserne og overrakte mit Kort til min Ven, Rigsdagsbudet.

»Dr. phil. A. Fraenkel? — Kun et Interview paa ti Minutter,« sagde jeg.

Budet satte en betænkelig Mine op. »Det gaar vist ikke,« svarede han, »her har allerede været op imod en Snes Damer for at tale med Doktoren; og saa render de her med Buketter fra alle Kvarterets Blomsterforretninger. — Sa' jeg det ikke nok? Der har vi en til!«

En uniformeret Mandsling viste sig bag Glasdøren, slæbende paa en Kæmpebuket med Dannebrogsbaand helt ned til Gulvet.

Budet vinkede ham ind. »Anden Dør til højre,« kommanderede han; »bare lige ind og læg fra Dig.« Saa henvendt til mig med et naadigt Nik: »De kan jo kigge paa Blomsterne derinde et Øjeblik, saa skal jeg se, hvad jeg kan gøre for Dem.«

Det lille Modtagelsesværelse, hvor jeg saa tidt med bankende Hjerte havde ventet paa en af Folkets Udkaarne, var i Dagens Anledning forvandlet til et Drivhus. Blomster i Vindueskarmen, Blomster paa Bordet, Blomster paa alle Stole. Luften var kvalm af deres sygnende Aande. Mit Sind var dog for højspændt af Forventning om, hvad dette Interview vilde bringe, til at jeg kunde skænke disse Offergaver mere end en forbigaaende Opmærksomhed.

Jeg fjernede en Buket fra en Stol og lod mig synke ned paa den med Fingrene i Ørene og Blikket fæstet paa Døren, som snart skulde aabne sig for Øjeblikkets Mand. Med den yderste Viljesanspændelse anstrengte jeg mig for at samle alle mine Tanker om det Ord, som den frygtelige Doktor i Skæret af Verdensbranden havde skrevet advarende paa Tidens Væg: *Feminisme*. Europa feminiseret, d. v. s. blødagtiggjort, kulturelt udmarvet og magtstjaalet, berøvet alle de herlige Egenskaber, som fra Arilds Tid har været Mandens Særeje: Aabenhed, Djærvhed, Mod og Sandruhed. — Jeg hamrede mine Knoer ind i Tindingerne for at hjælpe paa min Hukommelse — Handledygtighed og Kraft — mere endnu — Nøjsomhed, Arbejdsomhed, Udholdenhed, Pligttroskab — det fik aldrig Ende. Gudskelov for Kvinderne! Dem var man da hurtig færdig med; man behøvede blot at tænke paa alle de modsatte Egenskaber, saa havde man deres Skudsmaal: Lumskhed, Fejghed, Svaghed, Løgnagtighed, Dovenskab — det gik ligesom Fod i Hose — Ødselhed, Ustadighed. —

Jeg naaede ikke videre; Døren gled tilbage og gav Plads for Forfatteren til Artiklen: *Feminisme og Militarisme.*

Han blev et Øjeblik staaende paa Tærskelen og lod sit Blik prøvende vandre frem og tilbage mellem mig og det lille Visitkort, han holdt i

---

Jeanne Marie Roland.

—o—

III.

Det var d. 20. Februar 1791, at Ægteparret Roland kom til Paris. Efter 5 Aars Fraværelse gensaa Madame Roland igen sin Fødeby; dette Gensyn skulde blive skæbnesvangert for hende. Den første af Øjeblikkets Mænd, hun her gjorde Bekendsskab med, var Girondinernes — eller som de dengang kaldtes, — Brissotinernes Fører, Forfatteren og Journalisten Brissot, med hvem hun og hendes Mand allerede havde staaet i Korrespondance, og han førte dem igen sammen med de berømte Revolutionsmænd, Pétion, Buzot og Robespierre. Snart blev hendes Hus et Samlingssted for Girondens Mænd, over hvem hun ved sin indtagende og inspirerende Personlighed kom til at udøve et blivende Herredømme.

Hun var dengang 37 Aar. Camille Desmoulins, der ligesom Danton aldrig kom til at høre til hendes Vennekreds, sagde om hende, at han ikke kunde forstaa, hvorledes hun i hendes Alder og med saa ringe Skønhed kunde erhverve sig Tilbedere. Men Ordet Tilbedere passede heller ikke paa det Forhold, hvori hun stod til de Mænd, som droges til hende. Hun havde, som hun siger, mere Sjæl end Ansigt, mere Skønhed i Udtryk end i Træk. Det var ikke hver Mands Sag at tænde Glimtet i hendes Øjne eller Smilet om hendes Mund. Overfor Mænd som Camille Desmouline og Danton var hun kold og indesluttet, ja, den sidste endte hun med at hade med et næsten fanatisk Had. Naar Gironden senere paa et Tidspunkt, hvor Danton i sin Politik søgte at nærme sig den, afviste ham til Skade for sig selv, da er der Grund til heri at spore en Indflydelse fra Madame Rolands Side.

Camille Desmoulins havde spottet over, at hun holdt »Hof«, hun protesterede herimod: »Jeg hader lige saa meget Kurmagere, som jeg foragter Slaver, og jeg forstaar udmærket at afvise Komplimenter. Det, jeg ikke kan undvære, er Agtelse og Velvilje; man maa godt lade være at beundre mig, men man maa skænke mig Opmærksomhed og holde af mig.« Saaledes var hendes Forhold til de Mænd, som søgte hendes Selskab; — og dog var der en blandt dem, for hvem hun var mere end en god Ven, for hvem hun til Trods for sine 37 Aar var den tilbedte, udkaarne Kvinde, og det var den 6 Aar yngre Buzot, om hvem hun i sine politiske Portræter skriver, at han var det blideste af alle Mennesker i Forholdet til sine Venner, men Skurkenes haardeste Modstander. Der er heller ingen Tvivl om, at hun ogsaa paa sin Side omfattede ham med Følelser, som var langt udover en almindelig Vens, skønt deres Forhold ikke har givet Roland nogen Anledning til Beklagelse.

Det ligger nær at tro, at Madame Roland med alle sine aandelige Interesser og alle de Krav, der baade fra hendes Mands og hans Venners Side stilledes til hende, ikke kunde gøre Fyldest, som det man i Almindelighed forstaar ved en god Husmoder. Dette var imidlertid ingenlunde Tilfældet, hun hørte til de Menne-